

TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET

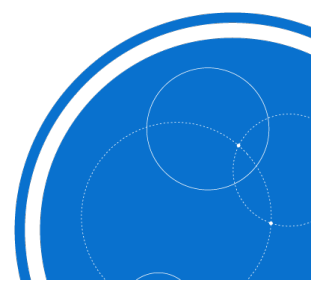

Juhend

jaekaubanduse müügikohas alkohoolsete jookide väljapanekuks

Sisukord

jaekaubanduse müügikohas alkohoolsete jookide väljapanekuks	1
<i>Sisukord</i>	2
1. Pädevus.....	3
2. Juhendi eesmärk ja kohaldamisala	3
3. Jaekaubanduse müügikohas alkohoolsete jookide väljapaneku piirangu eesmärk	4
4. Õiguslik alus.....	4
5. Selgitused.....	5
5.1. Müügikoht	5
5.2. Teistest kaupadest eraldi	5
5.3. Vältimatu kokkupuude	6
5.4. Märgatavalt nähtav.....	6
5.5. Mõistlikult teostatav	6
5.6. Alkohoolsete jookide nähtavus väljastpoolt müügikohta	7
5.7. Alkohoolse joogi esitlus.....	7
5.8. Alkohoolse joogi hind.....	7
5.9. Alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas teiste kaupade (nt. jäätis, karastusjoogid, alkoholivabad joogid jt) müük	7
5.10. Alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas tubakatoote või tubakatootega seonduva toote müük.....	8

Juhend on koostatud 01.11.2019

Täiendatud 10.01.2020

Muudetud 20.07.2020

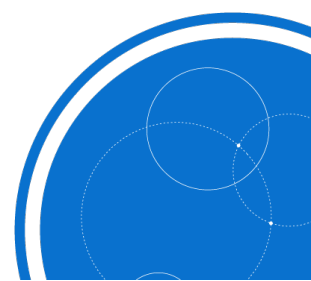
Muudetud 30.04.2021

1. Pädevus

1. Alkoholiseaduse (edaspidi AS) § 49 lg 1 kohaselt teostab riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle, välja arvatud toiduohutuse, alkoholi määratlemise, kirjeldamise ja müügiks esitlemise nõuetele vastavus, riikliku alkoholiregistri toimimisega, alkoholi impordi ja ekspordiga seonduvad nõuded ning käesoleva seaduse §-s 46 ning 47 lg-tes 1, 5 ja 6 sätestatud nõuded, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.
2. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi Amet) põhimääruse § 13 p 1 kohaselt on Ameti põhiülesandeks §-s 4 sätestatud ülesannete täitmine seoses tarbijaturgudel pakutavate ja müüdavate kaupade, teenuste ja ettevõtjate turundusmeetoditega.
3. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti põhimääruse § 4 lg 1 p 1 kohaselt on Ametil õigus oma pädevuse piires välja anda õigusaktidest tulenevat kohustuste täitmiseks juhiseid.
4. Eeltoodust tulenevalt on Amet pädev andmaks välja käesolevat jaekaubanduse müügikohas alkoholsete jookide väljapaneku juhendit.

2. Juhendi eesmärk ja kohaldamisala

- 2.1. Juhendi eesmärk on selgitada kauplejatele jaekaubanduse müügikohas alkoholsete jookide väljapanekule kehtestatud nõudeid ja piiranguid, tagamaks kauplejate poolt nõuete ühetaoline mõistmine ja täitmine.
- 2.2. Juhendis käsitletakse jaekaubanduse müügikohas alkoholsete jookide väljapaneku piiranguga seonduvat vastavalt AS-s kehtestatud regulatsioonile, arvestades sealjuures Ameti poolt teostatud järelevalve käigus ilmnenut ja praktikas esile kerkinud küsimusi.
- 2.3. Juhend on soovitusliku iseloomuga, mida vajadusel jooksvalt muudetakse.
- 2.4. Juhendi koostamisel kasutatud õigusakt
 - Alkoholiseadus (AS)
- 2.5. Käesolev juhend on koostatud 22.10.2019 seisuga, lähtudes 01.06.2019 jõustunud AS nõuetest ning nende nõuete täitmise praktikast.
Juhendit on muudetud:

- 20.07.2020, arvestades 20.07.2020 jõustunud AS § 40 lg 1² muudatust, mis puudutab alkoholsete jookide väljapanekut müügisaali sellel alal, kus asub kassaaparaat ja mis ei ole tarbijale ligipääsetav;
- 30.04.2021, arvestades 01.05.2021 kaubandustegevuse seaduse kehtetuks tunnistamist ja sellest tulenevalt muudatusi AS-s.

3. Jaekaubanduse müügikohas alkoholsete jookide väljapaneku piirangu eesmärk

3.1. Jaekaubanduse müügikohas alkoholsete jookide väljapaneku piirangu peamine eesmärk on 01.06.2019 ja 20.07.2020 jõustunud AS muudatuste rakendamine piiramaks alkoholsete jookide kättesaadavust, vähendamaks alkoholsete jookide liigtarvitamist ja selle mõjul tekkida võivate kahjude vähendamist.

3.2. AS seletuskiri näeb ette alkoholsete jookide liigtarvitamise piiramiseks kahte tõhusat meetet ja nendeks on: ajaline ja ruumiline piirang.

Käesolev juhend käsitleb alkoholsete jookide kättesaadavuse piiramise ühte tõhusamat meetet, milleks on **ruumiline piirang**. AS seletuskirjas ruumiline piirang tähendab alkoholsete jookide müümist viisil, et müügikohas müügiks pakutavad alkohoolsed joogid on paigutatud teistest kaupadest eraldi.

3.3. Amet teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi AS-s ettenähtud alustel ja ulatuses, seetõttu ei saa Amet anda kauplejatele soovitusi alkoholsete jookide väljapanekuks müügikohas.

3.4. Kõik kauplejad on kohustatud olema oma tegevuses vastutustundlikud ning järgima AS-s sätestatud nõudeid primal võimalikul viisil.

4. Õiguslik alus

4.1. AS § 40 lg 1 p 1 kohaselt alkoholse joogi jaemüük on lubatud müügisaaliga müügikohas, mis on jaekaubandusega tegeleva kaupleja valduses ning kus pakutakse ja müüakse kaupa.

4.2. AS § 40 lg 1² kohaselt tuleb alkohoolsed joogid kaupluses paigutada teistest kaupadest eraldi. Alkohoolseid jooke ei tohi paigutada nii, et tarbija puutuks kaupluse külastamisel nendega vältimatult kokku, ning nende väljapanek ei tohi olla märgatavalt nähtav ülejäänud müügisaalist, välja arvatud müügisaali see ala, kus asub kassaaparaat ja mis ei ole tarbijale ligipääsetav.

4.4. AS § 40 lg 1³ kohaselt ei tohi alkoholsete jookide väljapanek olla märgatavalt nähtav väljastpoolt müügikohta.

4.5. AS § 40 lg 2¹ kohaselt on alkohoolse joogi esitus lubatud alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas, messil, laadal või muul samalaadsel üritusel, välja arvatud peamiselt lastele suunatud ürituse toimumise paigas selle ürituse toimumise ajal. Alkohoolse joogi esitus on lubatud kaupluse alkoholimüügi alal, kui alkohoolse joogi esitus ei ole märgatavalt nähtav ülejäänud müügisaalist.

4.6. AS § 43 lg 2 kohaselt ei ole lubatud alkohoolse joogi müügihinda avaldada selliselt, et tarbijale on samaaegselt nähtavad alkohoolse joogi algne ja uus müügihind.

5. Selgitused

AS-s sätestatud müüginõuete täitmiseks sobivaima lahenduse peab iga kaupleja ise leidma kuna seadus ei sätesta kindlat ja ainuvõimalikku lahendust alkohoolsete jookide nähtavuse piiramiseks. Kas selleks on moodustatud müügikohta eraldi alkohoolsete jookide osakond, sektsioon (müügiala) või riiul, selleks sobiva tehnilise lahenduse valib kaupleja ise. Müügikoha kujundamiseks valitud tehnilist lahendust (miks selline lahendus ja kas kasutatav tehniline lahendus täidab AS-s sätestatud nõudeid) peab kaupleja olema valmis põhjendama turujärelevalveasutusele järelevalve menetluse raames. Müügisaali see ala, kus asub kassaaparaat ja mis ei ole tarbijale ligipääsetav, on lubatud alkohoolsete jookide väljapanek paigutada viisil, et alkohoolsed joogid asuvad müüja selja taga.

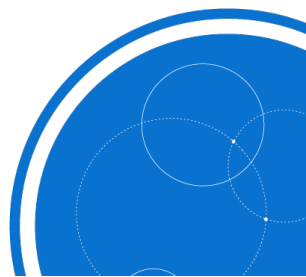
5.1. Müügikoht

Alkohoolse joogi jaemüük on lubatud müügisaaliga müügikohas, mis on jaekaubandusega tegeleva kaupleja valduses ning kus pakutakse ja müüakse kaupa. Müügisaal võib olla jaotatud omakorda müügialadeks ehk osakondadeks. Alkohoolsete jookide müügialal olev alkohoolsete jookide väljapanek ei tohi olla märgatavalt nähtav muust müügisaalist.

5.2. Teistest kaupadest eraldi

Alkohoolsete jookide müügialal ei tohi müüa mistahes teisi kaupu, sh alkoholivabasid jooke, ning alkohoolsete jookide riiulitel ei tohi olla alkohoolsed joogid segamini teiste kaupadega.

Alkohoolsete jookide külmikusse ei tohi paigutada teisi kaupu, näiteks alkoholivabasid tooteid. Kui müügikohas on vaid üks külmik, siis tuleb jälgida, et selles külmikus on alkohoolsed joogid paigutatud teistest kaupadest eraldi viisil, et külmikus ei ole alkohoolsed joogid teiste kaupadega segamini ning ka visuaalselt on alkohoolsed joogid paigutatud teistest kaupadest eraldi. Üks võimalikke variante on kasutada külmikutes kaupade üksteisest eraldamisel riiuli vahejagajaid, mis on kergesti paigaldatavad.

Kinkekorvid või -komplektid, mis koosnevad alkohoolsest joogist ja muust kaubast, tuleb paigutada alkohoolsete jookide väljapaneku juurde, neid tooteid ei ole lubatud müüa mujal müügisaalis.

5.3. Vältimatu kokkupuude

Alkohoolsete jookide väljapaneku müügiala ei tohi paikneda müügikohas peamiste käiguteede juures või ees. Kaupleja poolt müügikohas kaupade paigutamine viisil, et tarbija suunatakse erinevaid kaupu valides läbi alkohoolsete jookide müügiala, sektsiooni või alkohoolsete jookide riiuli/riiulite vahelt, ei ole lubatud.

Kui müügikohas paikneb mitu kassat ja üks kassadest on ettenähtud alkohoolsete jookide eest tasumiseks, peab kaupleja töökorralduslikult tagama müügikohas tarbijale võimaluse tasuta ostetud kauba eest kassas, mis ei paikne alkohoolsete jookide müügialal või mis ei ole alkohoolsete jookide müügikassa.

5.4. Märkatavalt nähtav

Alkohoolsed joogid on eraldatud muust müügisaalist seintega, riiulitega või muul viisil. Alkohoolsed joogid ei tohi olla tarbijatele eksponeeritud. Tehnilise lahenduse alkohoolsete jookide märkatavalt nähtavuse nõude täitmiseks müügikohas, valib iga kaupleja ise.

Müügisaali see ala, kus asub kassaaparaat ja mis ei ole tarbijale ligipääsetav, on lubatud alkohoolsete jookide väljapanek paigutada viisil, et alkohoolsed joogid asuvad müüja selja taga.

Müügikohas on lubatud märgistada alkohoolse joogi müügiala vastava sildiga (näiteks: Alkohoolsed joogid või Alkohol), kuid silt peab olema samas stiilis ja suuruses kui müügikohas müüdavate teiste kaupade märgistussildid.

5.5. Mõistlikult teostatav

Alkohoolsete jookide väljapaneku märkatavalt nähtavuse tagamise lahendus sõltub müügikoha suurusest. Samuti võib tekkida müügikohas olukord, kus alkohoolsete jookide märkatavalt nähtavuse tagamist ei ole võimalik tagada tulenevalt müügikohas olevast külmatehnikast.

Kaupleja peab olema valmis põhjendama, miks on alkohoolsete jookide väljapaneku märkatavalt nähtava nõude järgimine konkreetses müügikohas kõiki asjaolusid arvesse võttes võimatu.

Kui alkohoolseid jooke ei ole lähtuvalt müügisaali suurusest võimalik paigutada eraldi müügialale, peab alkohoolsete jookide väljapanek igal juhul olema paigutatud teistest kaupadest eraldi, st mitte vaheldumisi ega segamini teiste kaupadega.

5.6. Alkohoolsete jookide nähtavus väljastpoolt müügikohta

Piirangu eesmärk on piirata alkohoolsete jookide väljapaneku nähtavust väljastpoolt alkohoolsete jookide müügikohta. Alkohoolsete jookide väljapanek ei tohi olla nähtav väljastpoolt müügikohta: parklast, kaubanduskeskuse koridorist, müügikoha sissepääsu juurest, läbi vaateakende, tänavalt.

5.7. Alkohoolse joogi esitus

Esitusena tuleb käsitleda alkohoolse joogi degusteerimist, mitte alkohoolse joogi kohta reklaami avalikustamist. Alkohoolse joogi esitus on lubatud vaid alkohoolse joogi müügi ajal viisil, et see ei ole märgatavalt nähtav ülejäänud müügisaalist.

5.8. Alkohoolse joogi hind

Alkohoolse joogi jaemüügil on lubatud avaldada vaid toote müügihind ja ühikuhind. Alkohoolse joogi müügihinda ei ole lubatud avaldada selliselt, et samaaegselt on nähtavad alkohoolse joogi algne ja uus müügihind. Näiteks: on keelatud avaldada hinnateave viisil „enne 5,99€, nüüd 3.99€”.

Tulenevalt alkoholiseaduses ja reklaamiseaduses kehtestatud piirangute koostmõjust ning piirangute kehtestamise põhjustest, ei ole alkoholi soodusmüügil soovitatav ka soodusprotsendi näitamine. Näiteks „enne 5.99, nüüd -50%”.¹

5.9. Alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas teiste kaupade (nt. jäätis, karastusjoogid, alkoholivabad joogid jt) müük

Alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas on lubatud müüa teisi kaupasid, kuid nende kaupade paigutamisel müügikohas tuleb lähtuda samast põhimõttest, et need ei oleks paigutatud riiulil või müügi ajal alkohoolsete jookidega segamini. Teised müüdavad kaubad peavad olema visuaalselt eraldatud alkohoolsetest jookidest.

¹ Alkoholi reklaami juhend, p. 11, kättesaadav: https://www.ttja.ee/sites/default/files/failid/dokumendid/alkoholi_reklaami_juhend.pdf

5.10. Alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas tubakatoote või tubakatootega seonduva toote müük

Alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas on lubatud müüa tubakatooteid või tubakatootega seonduvaid tooteid. Kuid alates 01.07.2019 on tubakatoote nähtav väljapanek ja selle kaubamärgi esitlemine lubatud vaid:

- tubakatoote või tubakatootega seonduva toote müügile spetsialiseerunud jaekaubanduse müügikohas tingimusel, et müüdavad tooted ja nende tähistamiseks kasutatavad kaubamärgid ei ole nähtavad väljaspool müügikohta (TubS § 22 lg 3¹ p 1);
- rahvusvahelisel liinil sõitval laeval (TubS § 22 lg 3¹ p 2);
- reisisadama ja lennujaama kinnisel territooriumil tegutsevas jaekaubanduse müügikohas (TubS § 22 lg 3¹ p 3).

Seega alkohoolse joogi müügile spetsialiseerunud müügikohas tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote **nähtav väljapanek** ei ole lubatud.